

Передплата

за «РУСЛАНА» вивозять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тиждень 5 1/2 долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских свят
о 5 1/2 год. по полудни,
Редація, адміністрація
експедиція «Руслана» при
ул. Оссолинських ч. II. партер
(фронт від ул. Тихої). Екпе-
диція місцева в Агенції
Соколовського в ясажі Гаве-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застереження.—
Рекляманні неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шення звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесення по 30 сот.
від стрічки.

Куди ми йдемо!?

(+) Останні страшні події на львівському університеті довели до небувалого доси розятрення пристрастей обидвох спорячих сторін, так що справді вельми трудно зустрінути ся з предметовим спокійним осудом справи, про котру тут розходить ся, справи найвисшої св'ятині науки і культури. Майже без виїмку все польське дневничарство втратило рівновагу, яку і перед тим рідко там можна було найти і з найбільшою пристрастю всю вину за події намагає ся звалити на руску сусільність або посуджує правительством о поблажуване Русинам, та накликає до гноблення. Алеж так само і з другого боку, рускої опозиції не бачимо тверезого оцінювання справи, бо й тут знов всю вину за останні події звертає ся в противну сторону з завзятими погрозами. Пристрасть, загорілість і засліплене з одного і другого боку розгорячують уми до сего степеня, що трудно почути і прочитати здоровий і розумний суд про справу, около котрої обертають ся від кільканайцяти літ змагання руского народу, а тимчасом як раз патріотичний і народний і горожанський обовязок велить навіть в хвилях так важких, які переживаємо, тямити цінні слова старого Горация: *aequam servare mentem rebus in arduis*.

Проповідуване і піддержуване політики розпуки може виходити на користь очайдушним одвицям, котрі відсувають відтак

від себе всяку одвічальність за наслідки, які они викликали своєю політикою, бо тим очайдушним одвицям ходить лише о те, щоби коштом таких великих жертв досягнути свої самолюбні цілі і вибити ся на верх. Алеж провідники рускої політики повинні все мати на бачности, що тут розходить ся о важне і велике добро, о будучину народу, якою є наша молодіж, і що не годить ся сего добра так легко наражати на занпащене, на марноване її сил, на надуживане її найблагородніших нероз почувань. Обязком провідників рускої політики є всякими законними способами доходити до здійснення потреб і домагань руского народу а в тім случаю до здійснення засновин самостійного укр. руского університету, а сама назва провідників народу вказує їм їх задачу, що они повинні давати провід у сій справі. Відсуване від себе всякої одвічальности стає в суперечности з тим обовязком, котрий велить їм вказувати дорогу сусільности, якої они є представниками і берегти інтересів сєї сусільности, пильнувати, не *quid respublica detrimenti capiat*.

Опір всепольським духом перенятого сенату університетского і натхненої тим думом польської молодіжки проти помножування руских катедр на львівському університеті для підготовлення завязку окремого укр. руского університету, хибне добачуване в помножуванню руских катедр мнимого атентату на „польський стан посідана“ доводити з одного боку до поширення пропасти між обидвома народами в краю, як з дру-

гого боку оклики очайдушних руских одилиць, що лише демонстрацияли досягнути можна укр. руский університет, що се здійснить ся тоді, коли з університету будуть виносити трупи, як потече кров!

Тут обовязком незапоморочених, незагорілих провідників з одного і другого боку повинно бути, задати собі ясно питане, куди ми йдемо і уявити собі зовсім виразно, що з усеї тої боротьби користає *tertius gaudens*, котрий лише руки затирає, чим більша розкриває ся піопасть поміж обидвома народами в краю, чим більше заострює ся пристрастями міжнародне положене в Галичині. І тому виснувавши собі ясно відповідь на се питане, провідники обидвох народів повинні, не в обопільних докорах, не в гляданю вини по сій, чи по тій стороні, не під вражінєм хвиливого пастрою, але в почутю народного і горожанського обовязку, глядіти предметової розвязки сего болючого питаня.

Італійські послы дали нам гарний приклад, як они мимо всяких трудностей і перепон, мимо вельми палкої вдачі італійської університетської молодіжки, вспіли їй пояснити, що они дбають і дбати муь про здійснене домаганя італійского населеня на самостійний університет, що молодіж в довірю до них повинна спокійно виждати переведеня сєї справи. І у нас з одного і з другого боку повинні провідники народні, а передовсім і професори університету почувати ся до обовязку освідомлення молодіжки, що не дорогою бльокади, барикад, буч і стрілянини можна розвязати се пита-

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудиник.

Оповідане із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

Цікаве було се, що всі образовані в Майнот голосували за образованем на континенті а ті, що виховували ся на континенті, тужили за Майнотом.

— Вже сам виїзд за границю — говорив один — є школою. Перебув я шість літ в семінарії в Н. а через цілий сей час научив ся я ледви кілька слів, які можна найти в кождім словари і тих слів міг би я добре научити ся, сидючи в Тімбукту.

— А прецінь — додав мій сотрудиник, — якого всі слухали уважно, хоч не був ще популярний — коли жаль мені чогось в житю, то сего, що я в Римі не образував ся і одиноким моїм бажанем є, побачити Рим перед смертю. Після моєї гадки, найбільше заведене наукове в Ірландії, сотворене задля виспих інтелектуальних стремлінь, повинно находити ся в тіні Сімох Горбів.

— Чому не можна перенести до Риму колеї в Дінбук із всіми його правами і стипендіями? — спитав молодий, розгорячений св'ященик, що, як сам каже, може читати молитвослов, йдучи на годину 10 миль.

— Не видало би се добрих наслідків. Треба бути вихованим в Римі, щоби зрозуміти його

духа. Пересаждена ростинка не буде там добре розвивати ся.

— Е! — закликав старий вихованець семінарії в Майнот, прислухуючи ся з видимою неохотою словам останнього бесідника, — що відносять ся до нашої семінарії, то більше ми забули того богословя, чим научили ся.

— Не хочу робити уїми вашому знаню богословя, отче, — одвітив лагідно мій сотрудиник — та здасть ся мені, що у виобразуваню духовенства є ще інші елементи, в які можна вжити ся найскорше в осередку християнства, у вічнім Римі.

І знов почала ся горяча боротьба на слова і тому кивнув я на одного з молодих а він зрозумів мій знак і закликав:

— Справді, отче Дане, се зачинає нудити. Розкажіть радше, отче, як то ви доводили ірландської бригадою в пятьдесятих роках. Чи не мали ви наміру зіпхнути Марсилію до моря?

— Дайте мені спокій — одвітив я — не буду чейже тої самої історії розказував при кождім обіді. Заспіваймо радше дещо.

І ми заспівали не одну і не десять з тих прегарних старих, ірландських мелодій, які могли би і в каміню викликати жите.

Один з молодих заспівав: „Я мав раз сон: в мраморній був палаті“, та заспівав так, що я йому порадив, щоби більше не пописував ся співом; варто знов було послухати, коли мій сотрудиник відспівав прегарну баладу про ірландського героя, Тому DeBica, що зачинаєть ся від слів: „Табор вже повний, вже й шклянки готові“.

Боже! Що за давна раса, як швидко остигає і розгріваєть ся кров в наших жилах! Бачив

я точно, як поблідли із зворушеня лица молодих св'ящеників при словах:

Боже! Хорони нам Ірландію милу!

Неначе з ляку поблідло козацтво,

Що у бій вело за правду і віру

Ірландське юнацтво! —

і опісля, коли сотрудиник тихшим голосом кінчив пісню:

Бо від брам дункарських, до ясного сходу

Крізь поля левади аж до Білгороду,

Лягло у славі віковій козацтво,

Ірландське юнацтво!

Заспівали ми опісля: «Будить ся захід» і „Родимий краю“, вкінці підвели ся ми всі і полила ся піснь: „Благослови Боже Папу в Риму міста, що є нам батьком добрим і ласкавим“.

Я хотів сказати: Заспівали ми одногосно і гармовійно, було би се однак легковаженем правди з моєї сторони; в кождім разі співали ми від серця і колиб сей Великий Старець в Римі міг був почути з малої своєї кімнатки, за великанськими апартаментами, наші голоси тоді пересвідчив би ся, про що впрочім гаразд знає, що в кождій хвили міг би окружити ірландськими рядами, неначе сталевим ланцюхом, свій Петрів престол.

А опісля почали св'ященики прощати ся. При сій нагоді взяв я на бік одного з моїх старих приятелів, великого богослова, що має у своїй шафі цілі купиці запорошених, в шкіру оправленних книг.

(Дальше буде).

не, але дорогою обоюстороннього порозуміння, до котрого і правительство повинно приложити рішучу свою руку.

Університетські події і їх відгомін в часописах.

(□) Якнебудь після самого почину кривавих подій на університеті розпочато судове слідство і видано навіть урядові оповіщення про хід тих подій, всеж таки годі ще напевно докладно установити дійсної правди. Все ще розходять ся найсуперечніші погляди і запевнюваня в міру того, з якого походять они жерела. Суперечности сї виходять почасти із сторонничого представляваня справи з одного або другого боку, а не легко найти наочних свідків, котрі би могли все спокійно оглядати і відтак вірно передати хід подій серед страшного заколоту викликаного стрілами, проливом крови.

Всепольське Stowo в статі Owoce anarchii намагає ся відвернути бачність від свого табору і єго загорілої політики, а звалити вину на краве правительство, а особливо теперішнього намісника за переговори в університетській справі з рускими послами, хоч намісник брав участь тільки втягнений до сего міністром предсідником. Також Gazeta Narodowa накликає до гнобленя, забуваючи при тім про найперші фізичні правила в природі. Інші часописи випали з рівноваги холодного розуму, подібно як та мнима інтелігенція, що ольфовувала, штуркала палицями, обкидала каміннями і уличними висловками відставлюваних до в'язниці руских студентів, хоч сего не годить ся робити і з простим зовсім злочинцем.

Коли отже ті, що на устах все мають культуру і нею так величають ся, а в загоріло-сти і засліпленю поводити ся так некультурно, коли майже все дневникарство польське з такою пристрасністю накидує ся на всю руску суспільність, як озвірені товпи уличників на рускі інституції, що з тими подіями не мають ніякої звязи, то майже одиноким виімком творить Wiek Nowy, котрий в статі «Posiew nienawisici» висловлює знаменний погляд предметовий і накликає до отямленя, до самокритики.

„Непора, пише Wiek Nowy, нині на критику на обоюсторонні розрахунки похибок і вини. Непора скидати одвічальність за кровану мару з барків на барки, хоч би мало ся найбільшу слушність. Треба скупити ся в самім собі і найдонеслішим голосом, який видасть скривавлена у змаганях життя душа, кликнути на розум, на сумління, на почутя великанської одвічальности, на яке повинен мимо всего здобути ся кождий Поляк-горожанин і глядіти на сю хвилю не оком штучно або природно засліпленого інстинкту всякого рода внутрішних дрожань, але оком сумного застановленя, що ми станули супроти історичної і житєвої немезиди, котра на посіві ненависти плекає лише плоди ненависти.

„Треба нині конечно рукою закрити очи на кровавість подій, треба здобути ся в імя загального добра не на осудженя, або проклони, але на діло справді народне, яке може зродити ся лише в хвилях найживішої радості або найбільшого трагізму. Хто в серці носить серце нескошлявіле справдешного Поляка-горожанина, нехай подумає, що на аргументи кия і револьвера не можна відповідати такими самими аргументами, наколи бажаємо якого небудь народно-здорового вихову і най має відвагу сказати собі, що винен чи не винен, повинен нині взяти на барки важкий тягар політики ненависти, хоч би лише для того, що забув їй всякими способами протиділати і повинен здобути ся на діло супокію і почутя вікової одвічальности, котрий всів би безповоротно затерти п'ятно крови на одежі днів спільного життя обидвох сторін. Так каже сумління, розум і дух“ кінчить Wiek Nowy.

І тому справедливо накликає Wiek Nowy, що „розважити безпристрастно вчерашній день, глядіти критерій предметовости в минувшій, не в настрою хвилі, видає ся лицарським, але конечним і найсвятішим обовязом чоловіка-Поляка. Вибачай, коли читаш сї слова але скажи собі з невимолімою строгостю, що на

винних і невинних піметив ся кільканадцятилітній посів ненависти, облудна полїтика груша людей, котрі в заїлости доривочно хватаних ані житєвих окликів партійних не добачали, що на зерні ненависти, на посіві найпервістїйших інстинктів зійти може світло сонця природи і чотї прямо справедливости лише жниво трупів, страшні плоди зблїдлого в смерті молодого людского життя.“

Однак не тільки всепольське дневникарство але й до недавна ще доволі предметовий Przegląd за такі розумові аргументи накидають ся з завязем на Wiek Nowy і відсуджують єго від польскости, якби справді польскість мала глядіти спасеня в ненависти, заїлости, загоріло-сти і засліпленю, що стоять в яскравій суперечности з найпершими вимогами культурности, про яку все правлять сї часописи.

Алеж так само й „Діло“ думає, що тим способом найліпшу прислугу зробить справі, коли буде далше розогнювати пристрасности посеред рускої суспільности, коли буде роздувати сей огонь, що й так уже чимало лиха накоїв руському народови, коли думає що «російськими аргументами» можна довести до здійсненя самостійного українсько-русского університету, який є ідеалом і горячим бажанем кождого Русина. Напа сила в тім, коли і як довго, стоїмо на законній основі із своїми домаганнями і на ту законну дорогу указував Є. Е. Митрополит в своїй промові дарма, що загорілі дневникарі польські перекручують сї слова нашого архієпископа і підсудують їм зовсім инше значеня.

Останніми подіями на львівськїм університеті займає ся вельми основно також віденське дневникарство. Між иншими христ. суспільна Reichspost пише: На львівськїм університеті дійшло до великого забуреня, спорячі сторони рускі і польскі слухачі обмінили ся вистрілами, обійн руский слухач упав жертвою вистрілу, кільканадцять ранених. Звіти про подробиці сих подій доволі суперечні. Виходить однак доволі ясно, що булоб несправедливо, робити одвічальною лише одну сторону за ті події. Вислід має в тім лиху сторону, що неначеб визвав польських слухачів до насильної оборони. Будова барикад виконана ніби то для охорони ректорату і тим способом затамувала руским слухачам вихід, так що они побачили себе замкненими, довів до того вислід і задля барикад дійшло до головного бою. Що посеред руского студентства панують сумні впливи, про се нема сумніву від кривавої події, якої допустив ся руский слухач на галицкїм наміснику. Але що й з польської сторони багато завинили гнобленем Русинів, се також очевидно. Можна бажати, щоби безсторонне слідство забрало ся до вясненя сих кривавих подій.

Суботня N. fr. Presse присвячує чимало місця сим подіям, а з того подамо дещо важвійшого.

„Легковажна обструкція прети італійского виділу довела до кровавих подій на львівськїм університеті, коли в бюджет. комісії жадоба на міністерскі портфелі спонукала зимно вирахованих послів славянських тактичними викрутками втворили штучну звяз між італійським правничим виділом а недоспілими домаганнями південно-слав. університету, ошоломлені тим прикладом палкі рускі студенти вважали сю хвилю пригідною, всунути до сєї звязи скорим вчинком також свої довголітні домагання народного університету. Рускі молодці, що приїзять із східно-галицких сїл і містечок до Львова, не знають тонкостей кульоварової і портфельної політики, уживаної у віденськїй посольскїй палаті. Они зрозуміли поважно поставу словенських обструкційних героїв і думали, що тепер всі університетскі питання будуть в парламенті полагожені. Не хотіли отже пропустити сєї хвилі. Скоро зібралось довіроче віче, на котрїм нічною порою уложено плян великої мавїфестації. Молодечо-романтичний змисл не хотів вдоволити ся рівним шляхом відбутих зборів. Мало стати ся щось такого, що зросилоб вражінє і обставинами викликало вплив. Так отже кількатору руских студентів пішло в ранці на університет, обсадили без дозволу університетских властей салю, відкидаючи порученє ректора, щоби занехати свій намір і висловили відтак на вічу свої домагання про самостійний укр. університет. Коли по скінченім вічу хотіли виходити, застали

коритарі заняті польськими студентами. Молоді Поляки поспішили сюди спонукаві таким самим палким потягом, який руководив їх рускими товаришами. Тоді хвалити за палиці і розпочала ся бійка. Нараз роздав ся вистріл. Ніхто не вміє напевно сказати, з котрого боку упав перший вистріл, по котрїм почала ся завзята стрілянина, кількох судентів ранено а одного смертно вцілено, так що винесено єго зараз з боввища Давний університетский спір у Львові пірвав знов нову жертву.

„Львів є горячим місцем, а університет Франца бачив уже чимало бурливих днів. Чим живіша народна свідомість пробуджувала ся в українськїй суспільности, чим більше священічі і селянські сини дбали про своє власне образованє і просвіту свого народу, тим завзятїше домагали ся власного університету.

Відтак переходить N. fr. Presse всі стадії університетської боротьби і спору о університет між Русинами і Поляками і кінчить так: „Хоч так завзято студенти виступають з одного і другого боку, то они ділають з благородних пошук. Боротьба о львівський університет є культурною боротьбою, а Галичина є досить велика, щоби побіч старої польської культури дати поміжю також виростаючій культурі рускій. Нігде инде не лежить так близько гадка про мирні переговори.“

І тут сходить N. fr. Presse також що до самої ідеї з тим рідким проблеском тверезого погляду справи, на який здобув ся посеред польського дневникарства тільки Wiek Nowy.

Промова посла Єротея Пугуляка

підчас Генеральної дебати палати послів над бюджетом на 54. засіданю XX. сесії дня 13-го червця 1910.

(Конець).

Правосл. консистория призначає Богатірца до українського повіту а до того іще під опіку панка, який є мертвим орудєм свого брата, звісного совітника консисторияльного: Бєяна. (Оклик: Таж він є Волох!) Так, він Волох, але головний заштитник москвофілів в консисторії. Він дістав ся в саме гніздо найзавзятїйших кацапів, яких правда не дуже багата, в сусідство свого швагра, пароха Валяви, і свого тестя „архієрея“ кіцманського деканату; бб румунізаторська політика нашої консисторії не дозволяє, аби виспі місця в українських округах були обсажені українцями. (Оклик). Як лучить ся, що нема румунського кандидата на таку посаду, она дає кацапів. В що їно згаданім надністрянськїм деканаті є протопопом Волох, Бєян, який на послідній конференції попів з цілого деканату заявив цілком отверто і цинїчно: Я не умію по українськи писати і не потребує сего звати! Ви можете собі представити, мої панове, який они мають діймаючий вплив на українських вірних і на українських попів, що є підчинені таким протопопам. В чисто українських деканатах — в Кіцманеччині, Путилівщині і Надчеремошчині займають уряди протопопів виключно кацапи. Отсе патрони і опікуни москвофілства серед українських попів і дяків, а все під оком опікунчої консисторії. Горе тому українському попови або дякови, що отверто признає себе до Українців. Він „унїят“, він „Українчик“ і тому далі єго переслідувати. Я назву тут кілька лишень імен: Драчинський Теофіл, Юрій Калинюк, Копачук, Ст. Маланчук, Тимінський і инші українські попи.

Мої панове! Як довго протопопами в українських деканатах будуть кацапи а в консисторії не креує ся осібної української секції, так довго всі змаганя припинити шкідливу роботу Богатірца будуть безуспішними.

Але ми вернім назад до дальшої акції буковинського правительства, яка була причиною гірких сліз і плачу д-ра Крамаржа. Крім Богатірца знищено 4 російські заразливї гнізда а Богатірцевому близнюкови, генералови російської пропаганди Могильницкому, судивши в Сереті, притяли вкінці хвоста.

Отсе є така акція буковинського правительства, яка в очех д-ра Крамаржа була злочинним нарушенєм гостинности супроти петер-

буреких панів враз з їх господаркою в внутрішній державі. І треба лишень жалувати і дивувати ся, що паралельно з сею акцією буковинського президента не пішла така сама акція польського намісника в Галичині, де розпаношив ся головний вождь москвофільської гнилі.

Що др. Крамарж так ревно опікує ся в отсій палаті російськими наймитами з сеї нагоди, я вже знав наперед, я знаю також, що др. Крамарж займає все, при кожній нагоді, де лишень може зашкодити українському народови, вороже становиско. І так все, чи в розпучливій борбі Українців з москвофільством, чи в університетському питанні, чи в кожній борбі о наші національні ідеали. Др. Крамарж дав тут навіть вираз сему своєму становиску ворожому супроти Українців. Я позволю собі скромно его поспитати: як приходить др. Крамарж, Чех, до того, аби через своє вороже становиско до Українців робити борбу Українцям з московськими наймитими іде тяжкого? Що скоїли Українці лихого ему або чеському народови? Або де ми взагалі стаємо колодою під ногами чеському народови?

Що ми боремо ся з Москалями, сеж самопонятне. Росія без 25 мільонів Українців була би туловом без ніг.

Також українсько-польська національна борба є зрозуміла. Поляки в Австрії, без пановання над Українцями, значилиб ні більше, ні менше як 3 мільони Поляків і значилиб тількиж саме, що 3 мільони Українців. Чогож хоче др. Крамарж від Українців, які досить подалеки живуть від его народу? Він певно тим хоче ратувати неославизм. Коли его неославизм починає свою нову еру тим, що він після взірця давного панславизму одним почерком пера змазує 30 мільонний український народ з лица землі, то він не приносить нічого нового. Отже навіть після науки неославизму має неволити брат Росіянин брата Українця і Поляка, а Поляк має гнобити своєю брата Українця цілком так, як проповідував старий панславизм. (Притакування).

Ми українські посли протестуємо проти сего ворожого становиска д-ра Крамаржа супроти нас Українців з найбільшим обуренням, ми як найсвятіше протестуємо супроти того, аби чеський провідник хотів при помочи російських наймитів нас позбавити житєвих прав, ми протестуємо супроти змаганя заводити тут на місці української мови, мову російську, як сего собі бажає Марков. Не др. Крамарж, не Росія, не Поляки, не правительство, ані навіть учені не мають права рішати питання, чи ми є самостійним народом і чи ми таким останемо. (Притакування і оплески). Рішене сего питання лежить одинокі і виключно в компетенції українського народу. (Притакування і оплески). І се питання вже розв'язав український народ перед віками, розв'язав его своєю історією і своїм теперішнім національним розвитком. Український народ живе, він хоче і буде жити без згляду на се, чи подобає ся Росії, Полякам, д-рови Крамаржови. (Славно!) і короткозорому австрійському правительству. (Живі притакування і оплески).

На сім міг би я скінчити, але іще почуваю ся до милого обовязку, горячо подякувати кількома бодай словами баронові Морзею за его вивід. Промова барона Морзея в бюджетовій комісії представила цілком ясно і в правдивім світлі се заматане питання, яке не так легко можуть зрозуміти посторонні люди. І тут іронія судьби: Німець боронить славянський народ, а Чех-Славянин кидає тому народови колоди під ноги. Чи ж може бути іще сумніша славянська і неославянська мішанина? (Притакування).

Я кінчу заявою: Колиб ніякі обставини не зазначували становиска буковинських Українців що до предмету нарад, то вже вистарчилоб на се акція буковинського правительства в справі москвофільського руху, який напосів ся на екзистенцію нашого народу. Ми буковинські посли будемо голосувати за бюджетом. (Живі притакування).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

На засіданні угорського союму постановлено на внесенє президента міністрів вибір адресової комісії, зложеної з 21 членів. Відтак предложило правительство бюджетову провізюрю аж до 21. грудня 1910, і внесло пропозицію о контингенті новобранців за 1910. р. і пропозицію в справі заінтартикулованя торговельного договору з Румунією, а вкінці начерк закона дотично переписи людности, що має відбутися 1910. р.

Зі звіту мотивів до правительственных пропозицій годить ся піднести, що також минушого року ухвалені податкові закони вийдуть в жите доперва 1. січня 1913. р. Се заряджене мотивують тим, що в браку бюджетового закона видаване і стягавє біжучих податків є неможливе.

Новий предсідник угорського союму Берзевіці запросив представників правительства і провідників сторонництва. Цілю має бути обговорене найближшої програми праці, а малоб довести до сего, щоби адресова дебата прийшла на двенний порядок доперва після усунєня ставнєх lex через ухвалу тимчасових правительственных розпорядків і нормального контингенту новобранців. В соймових кульорах кружила одначе вість, що опозиційні сторонництва не пристануть на таке бажанє зі стороны правительства тим більше, що коаліційне правительство в 1906. р. з подібних зглядів так само поступило.

Заграниця.

Насупроти сензаційним париским вістям про зірванє зносин між іспанським правительством і Ватиканом доносить римський дописувач дзєвника Reichspost, що в ватиканських кругах не вірять в можливість зірваня переговорів в справі реформи конкордату і нову інтерпретацію славно звісного декрету. Ватикан має противно ужити всіх середників, щоби довести до мирного поладженя спору з іспанським правительством. Приватна депеша з Мадриту доносить, що вислано там з Риму кардинала Рінальдїнія, який має пробувати довести до заладженя спору між Ватиканом і Іспанією.

Рівночасно надійшла з Мадриту вість, що парламент прийняв до відома вибір представником г-р. Романонеса; посли зложили присягу, почім парламент проголосив своє уконституованє. Романонес, який подібно своему братови належить до довірочних дорадників короля Альфонса, є що до своїх політичних переконань послідовником Каналехаса і розпочатою ним Kulturkampf-у. Він є незвичайно богатим чоловіком і спомагає велике число ліберальних товариств. Іменоване предсідником парламенту одного з братів Романонесів є вельми характеристичним для теперішнього напрямку на королівським дворі.

На засіданні першої голяндської палати впринула ще раз історія мнимого листу цїсаря Вільгельма до королеви Вільгельміни. Як звісно, бувший голяндецький посол фан Гекерен став твердити, що цїсар Вільгельм зажадав від королеви переведеня цілого ряду військових оборонних середників, щоби забезпечити Голяндію від нападу в разі війни з Англією або Францією. При тїм мав цїсар Вільгельм на думці сильне забезпеченє голяндського побережя, щоби запобігти можливим англійським заходам, висадити військо на сушу.

Міністер заграничних справ заявив поновно, як колись, що історія з сим листом не має ніякої дійсної основи. Наслідком сего палата перейшла над тим до двенного порядку, заявляючи, що в тій справі вже досить поінформована, мимо сего, що Ф. Гекерен обіцяв на тайнім засіданні перевести доказ правди.

Новинки.

— Календар. Ві в торок: руско-кат.: Евсеїв свцм.; римо-кат.: Івана і Павла. — В середу: руско-кат.: Агрїппина муч.; римо-кат.: Ісаї.

— На порученє Ексц. Митрополита в суботу вечер розпущено на ферії всіх питомців з тим, щоби безпроволочно виїхали зі Львова, тому пе-

ред феріями не відбудуть ся вже богословські іспити. З питомців лишено у слідчій вязниці Мих. Шишкевича і Павла Решитила. Першого обжалував один з всепольських студентів, що він бив грубою палицею. Про другого тверджено, що его приловлено з револьвером, хоть се минає ся з правдою, бо знайдено при нїм боксер. Оба увязнені запросили до себе на нині духовника семінарії, о. Куницького, щоби висповідати ся і запричащати ся.

З світських студентів задержано у вязниці: Осипа Охримовича, Олексу Назарева, Мирона Моссору, Льва Маркова, Антона Крушельницького, Миколу Зелізняка, Теодора Ставничого і Петра Пастернака.

Появив ся урядовий комунікат, який твердить, що студенти Поляки не стріляли і що всі стріли упали з рускої стороны, що сліди куль є лише в тїм місці, де находили ся Поляки, а там де були Русини, нема ніяких слідів, що польських студентів в часі боротьби було ледви 40, а Русинів поверх 300, що всі Русини прийшли на університет з грубими палками, що в саялах, в яких придержано Русинів, найдено 34 боксерів, 2 касети, один ловецький ніж, 11 револьверів, 9 бровнінгів і множество палок.

Роззирава судова буде мала нагоду всю правду ствердити.

Загалом арештовано в пятницю 127 руских академиків, а між ними: 8 богословів, 80 правників і філософів, 32 а бітурієнтів середних шкіл і 7 осіб зпоза академічних кругів. З тих 127 арештованих випущено в суботу поверх 30, а в неділю також стільки, так що в слідчій арешті було нині рано 57.

Міська рада львівська забрала голос на засіданні в суботу в справі львівського університету, осуджуючи пятницю подїю і спосіб борби о руский університет та жадаючи правного забезпеченя польськості львівському університетови.

На похорон бл. п. Адама Коцка, який має відбутися нині о 3. год. з анатомії на личаківській цвинтар, приїхало з провінції багато людей. Товариства, яких він був членом (грим. «Сокол», «Акад. Громада» і ин.) возьмуть в похоронах гуртовну участь.

— Інтернат св. Йосафата. У відповідь на запит з ч. 135. „Руслана“, чи є де рускі бурси для учительських кандидатів доносить нам зі Станіславава, що там є інтернат ім. св. Йосафата, ведений окремим товариством того імені, виключно для учеників ц. к. семінарії учительської. Інтернат сей є взорований на устрою подібних інтернатів, існуючих у Львові, Самборі, Сокалі, Станіславові і ин., а субвенціонованих фондами краввими. Інтернати ті мають обовязок приймати кандидатів без огляду на віроісповданє і народність а в дійсности приймають (як н. пр. в Станіславові) лиш дуже малий процент Русинів. Інтернат св. Йосафата дає захист, опіку і провід науковий кандидатам Русинам — містять ся в гарнім домі при ул. Казимирівській, з городом і в затишю, ведений людьми фаховими, бо провід Товариства веде один з професорів семінарії учительської, а надзір домашний виконує фаховий педагог учитель.

— Береженє громадского майна. На нараді відпоручників повітових рад, яка відбула ся у Львові, ухвалено, що потреба доповнити, або на ново спорядити інвентар недвижимої громадских і добра громада та перевести урядовідмеженє громадских ґрунтів. Конференція признала за потрібне, щоби повітові виділи з уряду зарядили відмеженє ґрунтів записаних на громаду без огляду на їх характер. То обмеженє мають перевести геометри, згоджені громадами. Если би показало ся, що деякі властители ворали ся в громадські ґрунти, то належить за ухвалою громадської ради, затвердженою повітовим виділом, заключити угодову умову з властителями тих реальностей що до грошевої винагороди.

Повітові виділи мають вкінці по дослідженю стану річи перевести точну інвентаризацію громадского добра і майна сільських громад на основі цивільного закона. Подаючи до відомости повітовій репрезентації повисші ухвали конференції делегатів повітових рад, краввий виділ вїзвав всі повітові виділи, щоби приступили до обдуманя способу переведеня тих дуже важних діяльностей, які мають на цілі упорядкованє громадских недвижимої, а відтак відповідно до повзятото рішеня мають они видати до громадских зверхностей своїх повітів відповідні зарядженя а також кр. виділ зарядив, щоби припильнувати сего, щоби сї зарядженя видані повітовими виділами, були точно виконувани.

— 3 сокіського жита. Вчерашньої неділі отворено нове сокіське товариство в Розважї, золочівського повіта. Село Розваж творить з Підлісєм, яке вяже ся з іменем Маркіяна Шашкевича, одну парохію. Загальні збєри „Сокола“ в Розважї вишали величаво. До Розважї прибули на се сокіське свята Соколи з Підлісїя, Білого каменя, Черемошї, Скваряви і Ожидова, всі в лентах і віданаках. Місцеві селяни були одушевлені, побачивши, що до них прийшло тільки сусідних Соколів. Зі Львова приїхав відпоручник

Просимо відховити передплату.

д. С. Г., який пояснив статут, перевів науку по-жарництву і муштру. До товариства вписалося 52 членів (між ними 10 дівчат).

— **З Тернополя.** Загальні збори тов-а Інститут жіночий ім. княгині Ярославни в Тернополі відбулися дня 28. червця. Зі звіту виділу довідуємося, що розвій тов-а був правильний. Майно тов-а значно побільшилося і представляє вартість около 14 тисяч корон. Розпродаж виданої товариством ювілейної „Русалки Дністрової“ покриває уже тепер наклад. Головою тов-а вибрано о. Йос. Застирця а до виділу пп.: о. Патрилу, Сітницького, о. Коренця, проф. Садовського Ник., паню Солтисову і п. Шкільного.

— **Вїзд жидів з Росії.** Поїздами через Броди і Підволочиска переїздить з Росії щоденно по кілька возів переповнених російськими жидами. Жиди з цілими родинами їдуть одні до Галичини, а другі до Америки. Перших буває далеко більше чим других. Се напливове жидівське живло є для Галичини, як се вже зазначували деякі віденські часописи, вельми небажане, бо той жидівський пролетарят скріпить ряди місцевих дармоїдів і визискувачів. В Німеччині замкнено границі перед тими приходцями; чи для Австрії, а передовсім для Галичини і Буковини, є они потрібні і бажані?

— **Лїтаки у воєнній службі.** Військовий заряд Зєдинених Держав півн. Америки уладив пробу зужиткованя лїтаків на війні. Літак Куртіс кинув підчас лету 20 бомб на плаваючий по морю поміст, що мав представляти корабель. З тих 20 бомб 12 влучило в поміст. Виравам тим приглядала ся військова комісія.

— **Віднайдений корабель.** З Бомбаю в Індиях доносять, що дня 2. с. м. причалив там пароход Льюйда „Триєст“, який пропав був на Індийськїм океані. Пароход сей стрїтила пригода, бо зіпсувала ся єму шруба. На поміч прибув єму пароход Льюйда „Хїна“ і тягнув єго за собою. Однак пірвали ся лїнви. Аж англїйський пароход Lowster Range прийшов на поміч і 7 днів тягнув „Триєст“ до Бомбаю.

Оповідки.

— **Дівочий інститут Р. Т. П. ім. св. Ольги** оголошує отсім конкурс на принятє учениць на шк. рік 1910/11 під слїдуючими услївами: 1) В інституті знайдуть приміщенє учениці видїлової школи, учительської семінарії і гімназії, передовсім дочкї Членів Р. Т. П. 2) Кожда учениця має виказати ся потрібним числом біля і одежи. 3) Оплата місячна виносить 40 К, яку належить найдальше до 5. кожного місяця з гори заплачати на що родичі підпишуть відповідну заяву. 4) Родичі принятої учениці зложуть 10 К яко відшкодованє за зужитє інвентаря. 5) Кожда учениця піддасть ся оглядинам лїкарским. — Інститут дає ученицям здоровий харч, материньску опіку і поміч в науках. Інститут буде містити ся в каменниці виключно на сю цїль закупленій, в околиці стрийського парку, недалеко від шкїл Р. Т. П. ул. Мохнацького ч. 12. На відповідь долучити поштову марку. Учениці відзначаючі а убогі, що долучать до поданя точне свідощтво, убожества можуть виїмково дістати знижку в місячній оплаті.

Наука, штука і література.

— **Руско-польська термінологія** зі збірною инших слів до шкільної і приватної науки — на підставі шкільних підручників зладив *Йосиф Танчакоский*, учитель школи ім. М. Шашкевича у Львові, появила ся сими днями з друку накладом автора. Автор згаданої термінології яко фаховець знає потреби народного учительства, а виданий ним перед кількома літами підручник для диктатів до народних шкїл є вже нині на вичерпаню. Мабуть і термінологія не довго буде ждати на розкуп, бо вже від давна учителі відчувають недостачу такої книжки. Вийшла вправді руска правопись, але в ній ще бракло богато слів у словарци. Автор — як сам у вступнім слові згадує — укладав термінологію після найновїйших не тільки шкільних а також і инших появилих ся в тім напрямі праць наукових. Сам словарець руско-польський обнимає 89 сторін шкільного формату, поділений після предметів науки а іменно: Релігія, психологія, логіка, педагогіка, руска мова, література і граматика, географія, історія, рахунки (аритметика, альгебра), геометрія, начеркова геометрія, сематологія, зоологія, ботаніка, мінералогія, гігієна і лічництво, фізика, хемія, господарство, каліграфія, рисунки, музика і спів, ручні жіночі роботи, руханка і технологія. Терміни для сих 25 предметів є для кожного предмету подані в поазбучнім порядку осібю; кожде руске слово з наголосом. Сей підручник є дуже совієно опрацьований і станєсь він одиноком поучним провідником до іспитів кваліфікаційних народних і виділових учителів. Може аж тепер не будуть

особливо учительки Польки нарікати, що нема з чого навчити ся рускої термінології. Така термінологія придасть ся кождому учителеви, може менше будуть робити сами похїбок язикових в подаваних темах до шкільних вправ. — *М. К.*

Телеграми

з дня 3. липця.

Сараєво. В суботу відбуло ся жалібне засіданє сойму з приводу смерти президента сойму, Фірдуса. Віцепрез. Сала виголосив промову, в якій переказав заповіт Фірдуса, що би всі народи Босни: Турки, Серби і Хорвати, жили в примірній згоді. Відчитано кондоленційні депеші від цїсаря, мін. Буриана і ин.

Софія. На славянський зїзд прибула тут вчєра частина днєвникарїв і делегатів. Зїзд зачав ся нині.

У Л А Ш К І В Ц І
ТОВАРИСТВО СЪВЯЩЕНИЧЕ
„ДОСТАВА“

закупило цілий склад товарів церковних фірми **ЕВГЕНА СПОЖАРСКОГО НАСЛІДНИКИ** і продає в Улашківцях по цінах фабричних.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соляшній у Львові.

від 1. до 16. липця 1910.

Найгарнійша сензация.

Щоденно о 8. год. вечер представленє в неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол., і о 8. год. вечером. Що пантиці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Пошукую більшої скількості масла десероного, найліпшої якості на річну умову.

С. Шнарх (S. Schnarch) Львів, пасаж Миколяша. 152(5—5)

ИНТЕЛЛЕКТУАЛНА ПАННОЧКА ПІМКА З ЧЕХ,

панїетка, шукає місця до старших дітїй в рускїм інтелїгентнім домі на час вакацій. Може уділяти музики і німецької та францускої мови. Зголошеня просить ся надіслати до Редакції. котра подасть близші інформації.

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3'60; geb. in Leinw. M., 4'30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).

— **Egger Augustinus.** Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.

— **Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege.** K 2'16.

— **Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und ie Arbeiterfrage.** 4. Aufl. K 1'56.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik.** 4. Aufl. K —'72.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss.** 4. Auflage K —'96.

— **Das Privateigentum als soziale Institution.** 2. Aufl. K 2'16.

— **Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage.** 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.

— **Das Paradies der Sozialdemokratie, so wie es wirklich sein würde.** Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.

Телсфон 788. — Конто щадн иці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечєня будинків, збіжжя і знрядів господарских, від шкїд огневих під корисними услївами,

числить умірковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкїди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпечєним членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформації до обезпечєнь уділяють агєнції „Дністра“.

Зголшєня письменних господарів о агєнцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агєнт „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервоий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворєні для сторін від год. 8—2.

Розклад залїзничих поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 B	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї.	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрия	—	—	—	10:19 D	—
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Гави рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 L	1:53 Z	8:00	9:25 Z
Брухович	7:49 K	1:20	4:10 Z	3:26 K	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 K	5:00	9:26 K	10:07 K
Любїня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 P
На Підзамчє з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 A
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 A
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночі
Кракова	3:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:45
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:26
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 B	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Гави рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 Z
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 L	2:35 Z	8:38 Z	11:35 Z
Брухович	7:34	12:25 Z	4:24 Z	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 K	1:35 H	3:35	6:39 K
Любїня	6:00	9:05	2:15 P	3:40	10:40
З Підзамчя до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 A
З Личакова до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Постїпні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділі.
А = лише в середі і суботи. — В = від 15'6 до 30'9 щоденно; В = в день перед кождою неділею і святами обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і святах обох обрядів. — Д = від 19'6 до 11'9. в неділі і рим-кат. свята. — З = від 1'6. до 30'9. щоденно. — К = від 1'5. до 30'9. щоденно. — Л = від 1'6 до 31'8 щоденно. — Н = від 1'5. до 11'9. в неділі і рим. кат. свята. — Р = від 15'5. до 11'9. в неділі і рим. кат. свята.